

**ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการทางจิตพอเพียง
จิตลักษณะ สถานการณ์ กับพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมของเยาวชนในชุมชน**
Integrated Causal Factors about Sufficient Mind, Psychological Characteristics
and Situation with Behavior Support for Environment Protection
for Youth in Community

อนันต์ แยมเยื่อน

Anan Yaemyuean

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

e-mail: olan_story@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่าจิตพอเพียง จิตลักษณะ และสถานการณ์ของเยาวชนในชุมชน จะร่วมกันทำนายพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด มีตัวแปรใดเป็นตัวแปรที่สำคัญ และปรากฏในเยาวชนประเภทใดบ้าง ประชากร คือ เยาวชนที่มีอายุ 15-25 ปี ซึ่งกำหนดโดยสหประชาชาติ ที่อาศัยอยู่ในชุมชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนในชุมชนประสานมิตร ชุมชนท่าอิฐกลาง ชุมชนบ้านป่าใหม่ โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอนกำหนดโควตา (Multistage Quota Random Sampling) ได้แก่ 1) จังหวัด 2) อำเภอ 3) ประเภทของชุมชน 4) ชุมชน และ 5) เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้งสามชุมชน อายุระหว่าง 15-25 ปี กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 600 คน

ผลการวิจัยพบว่า จิตพอเพียง จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วยตัวทำนาย 12 ตัวแปร ได้แก่ ความเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันตน การรับรู้คุณความดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สุขภาพจิต ปทัสถานทางสังคม การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการใช้เหตุผล ทศนคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมได้ร้อยละ 32.4 โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ทศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การมีภูมิคุ้มกันตน ปทัสถานทางสังคม การรับรู้คุณความดี สุขภาพจิต ความเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .34, .16, .20, -.09, .12, -.12, .13 และ -.09

คำสำคัญ : จิตพอเพียง จิตลักษณะ สถานการณ์ พฤติกรรม

ABSTRACT

This research contains one objective that is to study the sufficient mind, psychological characteristics and situation of youth in community how much to predict the behavior of living according to philosophy of sufficiency economy, what the important variables are and what kind of youth and community can be found. The population is young people aged 15-25 years, which is defined by the United Nations resident in Bangkok, Uttradit and NaKornsitummarat and the sampling group is youth in the community by using multistage quota random sampling with is 1) Province 2) District 3) Type of Community 4) Community and 5) Youth 600 samples.

The research is finding as follow:

Sufficient mind, psychological traits, situational factors, and psychological states, consisting of 12 variables: rationality, self-immunity, merit recognition, future orientation, locus of control, achievement motivation, mental health, norms, model from people around, rearing with love, support and reason, attitude for behavior of living according to philosophy of sufficiency economy, and philosophy of sufficiency economy. It can be predicted for 32.4% by all of predictors that are the attitude for behavior of living according to philosophy of sufficiency economy, self-immunity, norms, merit recognition, mental health, locus of control, future orientation and rearing with love, support and reason. (.34, .16, .20, -.09, .12, -.12, .13, and -.09 consecutively).

Keyword : Sufficient mind, Psychological traits, Situational factors, Psychological states, Behavior

---

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วจากการที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การขยายการก่อสร้างเมื่อสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย มีของเสียปะปนอยู่เป็นจำนวนมาก สิ่งแวดล้อมก็จะอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมและอาจจะรุนแรงจนถึงขั้นเป็นพิษเป็นภัยได้ ผลกระทบจะมีมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับกิจกรรมและการขยายตัวของกิจกรรมนั้นๆ ผลของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และเป็นพิษก็จะตกอยู่กับมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในชุมชน

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะผูกพันเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ เพราะสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตมีความสัมพันธ์กัน สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและเป็นพิษจะมีผลโดยตรงต่อสุขภาพและอนามัยของมนุษย์ เพราะสภาพสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติจะเปลี่ยนแปลง ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในการดำรงชีวิตอีกต่อไป

ชุมชนเป็นสถานที่อยู่อาศัย และเป็นสถานที่สำคัญๆ ของเยาวชนที่อยู่ในชุมชน เป็นสถานที่เรียนรู้ ให้ความรู้ เสริมคุณธรรม เสริมสร้างความสุข เป็นสถานที่บ่มเพาะให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่ง และมีสุข การปลูกฝัง

ให้เยาวชนทุกคนมีพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม เป็นการแสดงพฤติกรรมที่เป็นผลดีต่อสิ่งแวดลอม และทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ทำลาย มีการรณรงค์ รวมถึงการประหยัด ตลอดจนการไม่เบียดเบียน ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่และพฤติกรรมการใช้ชีวิต พอเพียง เป็นการใช้ชีวิตอย่างรู้คุณค่า มีความ พอประมาณในการดำเนินชีวิต การบริโภค แต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย สูญสุมราย การเห็นประโยชน์และโทษของการใช้ชีวิต ที่พอเพียง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัย เชิงเหตุแบบบูรณาการทางจิตพอเพียง จิตลักษณะ และสถานการณ์กับพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม โดยใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ นิยม (Interactionism Model) ซึ่งเป็นรูปแบบ ที่เน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลกับสถานการณ์ เป็นหลักการในการกำหนด ตัวแปรเพื่อทำนายพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม ของเยาวชนในชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาว่าจิตพอเพียง จิตลักษณะ และ สถานการณ์ของเยาวชนในชุมชน จะร่วมกัน ทำนายพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อมได้มากน้อย เพียงใด มีตัวแปรใดเป็นตัวแปรที่สำคัญ และ ปรากฏในเยาวชนประเภทใดบ้าง

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง

นอกจากนั้น (สำนักงานโครงการพัฒนา แห่งสหประชาชาติ (2550:31) ได้กล่าวถึง

ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึง แนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหาร ประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะ การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุค โลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความ พอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็น ที่ต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการ มีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการ วางแผน และการดำเนินงานทุกชั้นตอน และ ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึก ในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้าน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก ภายนอกได้เป็นอย่างดี

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มีความสอดคล้องกับพฤติกรรม รักษาสีงแวดล้อม มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ของเยาวชนในชุมชน เพื่อให้เติบโตด้วยคุณภาพ ชีวิตที่ดี มีสิ่งแวดลอมที่ดีในชุมชน เยาวชนจะต้อง ตระหนักรู้ มีเหตุมีผลในการดำเนินชีวิตและรักษาสีงแวดลอมเพื่ออนาคตที่ดี

ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์ (2548:3-5) กล่าวว่า ปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลก มุ่งพัฒนา ประชากรโลกให้มีความตระหนัก (Awareness) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีทักษะในการแก้ปัญหา การตัดสินใจอันจะนำไปสู่การพัฒนาเจตคติ ที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สัมพันธ์กับระบบต่างๆ ได้แก่ ระบบนิเวศ ระบบ เศรษฐกิจ ระบบสังคมและระบบการเมือง ภายหลังการประชุมเรื่องสิ่งแวดล้อมโลกในปี พ.ศ. 2513 ทำให้เกิดกฎบัตรเบลเกรด หรือ ปฏิญญาเบลเกรด (Belgrade Charter) ได้มีการ กำหนดแนวทางการที่จะทำให้เรามีชีวิตในสังคม ที่ยั่งยืน มีคุณภาพชีวิตที่ดีจะต้องปฏิบัติ ได้แก่ 1) เคารพและเอื้ออาทรต่อธรรมชาติและเพื่อน มนุษย์ด้วยกัน 2) ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของ ประชาชนทั้งหมด 3) อนุรักษ์ความหลากหลาย ทางชีวภาพของโลก 4) ลดการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป 5) คำนึงถึงความสามารถ ในการรองรับของโลกที่จะทำ ให้สิ่งแวดล้อมคงอยู่ได้ 6) เปลี่ยนเจตคติและ กิจกรรมของแต่ละบุคคล 7) ดูแลสิ่งแวดล้อม ในชุมชนของตนเอง 8) มีแผนบูรณาการของ การพัฒนากับการอนุรักษ์เข้าด้วยกัน 9) สร้าง เครือข่าย ขยายความร่วมมือเพื่อสร้างสรรค์ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม 10) ปฏิบัติกิจกรรมเพื่ออนาคตที่ดี (กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริม คุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2550:10) กล่าวว่า การ อนุรักษ์พลังงานเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนในสังคม สามารถมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมในการ คิด ร่วมในการรับข้อมูลข่าวสาร และร่วมในการ

ตัดสินใจ เพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์ พลังงานในการลดภาวะโลกร้อน การอนุรักษ์ พลังงานเป็นภารกิจอย่างหนึ่งที่จะต้องทำอย่าง ต่อเนื่อง

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2542:49-51) ได้เสนอหลักพื้นฐาน ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ 1) การปลูกฝัง ให้ประชาชนมีจิตสำนึก มีความรู้สำหรับ รับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิด ที่ตนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง 2) รัฐบาลมีบทบาท เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดในการออกนโยบายและ มาตรการต่างๆ ในการคุ้มครอง ดูแล จัดการการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม 3) ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ แต่ละชนิดให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน เนื่องจาก ทรัพยากรธรรมชาติชนิดต่างๆ จะมีประโยชน์ หลายทาง รัฐหรือท้องถิ่นควรมีการจัดการ ดูแล ประสานการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ ให้เกิดประโยชน์ในทางที่ควรจะเป็น 4) จัด ระบบและวางแผนในการใช้ทรัพยากร โดย จะต้องมีการสำรวจและหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมใน อนาคต ตามอัตราภาคเพิ่มขึ้นของประชากร เพื่อที่ จะได้จัดระบบและวางแผนการจัดการให้มนุษย์ มีใช้ตลอดไปโดยไม่ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม 5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกประเภท มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยกัน การใช้ ทรัพยากรไม่ควรให้กระทบต่อทรัพยากรอื่น เพราะ สิ่งมีชีวิตย่อมมีความสัมพันธ์กับสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆ

ดังนั้น พฤติกรรมรักษ์สิ่งแวดล้อม ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การฟื้นฟูพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ วรรณะ ร่วมมือ ตลอดจนการอนุรักษ์ และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การทำเฉย

เมื่อเห็นขวดน้ำ กระป๋องน้ำอัดลม ลอยอยู่ริมตลิ่ง แม้พอจะเก็บไปทิ้งได้ การชักชวนเพื่อนๆ เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับทางชุมชน การปล่อยให้สัตว์ต่างๆ อยู่ตามธรรมชาติ โดยไม่นำมาเลี้ยงหรือขังไว้ เป็นต้น โดยแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบคือ 1) ร่วมกิจกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อม 2) ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ 4) การทำลายสิ่งแวดล้อม และ 4) การประหยัดทรัพยากรวัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อนันต์ แยมเยื่อน (2558) ซึ่งเป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า

สาเหตุของพฤติกรรมกรรมมิจิตอาสา

รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism) เป็นรูปแบบของกรอบความคิดที่ก้าวหน้าที่สุดในปัจจุบันในวิชาการทางจิตวิทยาที่ศึกษาพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นรูปแบบหนึ่ง ในการรวมทฤษฎีต่างๆ ที่ศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ โดยได้สรุปว่า พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากจากสาเหตุได้ 4 ประเภท (Magnusson and Endler, 1977:18-21) คือ 1) ลักษณะของสถานการณ์ปัจจุบัน จิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ 3) จิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ ที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechaniccal Interaction) ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง โดยมีตัวแปรทางจิตและสถานการณ์ ตัวแปรเป็นอิสระ 2 ตัว และพฤติกรรมเป็นตัวแปรตาม และ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือ (Organismic Interaction) เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลผู้กระทำที่เป็นผลงานของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันของบุคคลกับจิตลักษณะเดิมของเขาทำให้เกิดจิตลักษณะตามสถานการณ์ขึ้นมา เช่น ทศนคติต่อสถานการณ์นั้น หรือต่อพฤติกรรมที่จำทำ ความวิตกกังวล

ตามสถานการณ์ ความเชื่ออำนาจในตน เป็นต้น ซึ่งอาจวัดได้ในเชิงปริมาณในเชิงคุณภาพ ด้านหนึ่งในรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมนี้จะต้องศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างลักษณะทางจิตของผู้กระทำกับลักษณะของสถานการณ์ที่พฤติกรรมนั้นปรากฏ วิธีการศึกษาปฏิสัมพันธ์เชิงสถิติ และวิธีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ในรูปของจิตลักษณะบางอย่างที่เกี่ยวข้องสถานการณ์ของผู้กระทำนั้น ซึ่งเป็นจิตลักษณะที่แตกต่างกันไปได้มากในแต่ละบุคคลที่ได้ถูกศึกษาต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ทำให้การเรียนรู้ และการรับรู้ในปัจจุบันแตกต่างกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541: 105-108)

จิตพอเพียงกับพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อม แบ่งออกได้เป็น 3 ตัวแปร ได้แก่

ความมีเหตุมีผล หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำ โดยอาศัยการพิจารณา ไตร่ตรองให้รอบด้านเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องในแง่มุมมองต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความเชื่อว่าคุณค่าได้รับความจริงที่น่าเชื่อถือที่เกี่ยวกับสาเหตุต่างๆ และผลของสาเหตุเหล่านั้น เพื่อการตัดสินใจว่า การกระทำต่อไปของตนจะส่งผลกระทบต่อในด้านใดต่อใครบ้าง การมีภูมิคุ้มกันตน หมายถึง การเตรียมตัวที่จะรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกที่เกิดขึ้นในอนาคต และเตรียมพร้อมที่จะรับผลการกระทำจากการเปลี่ยนแปลงนั้น ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ และกระแสทุนนิยม บุคคลจึงควรมีภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อเตรียมตัวมิให้ตนเองตกเป็นเหยื่อการถูกชักจูงและคล้อยตามให้บริโภคนิยมจนเกินตัวและการรับรู้คุณความดี หมายถึง

การรับรู้ต่อสิ่งที่เป็นบุคคลหรือสภาพแวดล้อม
กระทำให้แก่ตนโดยสิ่งที่กระทำให้ตนนั้นเป็น
สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อผู้ได้รับ และผู้ที่ได้รับ
สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์นั้นเกิดจิตสำนึก
ในความพร้อมที่จะตอบแทนแก่บุคคล ชาติ
ศาสนา แผ่นดิน หรือสิ่งที่ให้ประโยชน์นั้นแก่ตน

จิตลักษณะเดิมกับพฤติกรรมรักษั
สิ่งแวดล้อมแบ่งออกได้เป็น 4 ตัวแปร ได้แก่

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง
ความสามารถในการคาดการณ์ไกลถึงเห็น
ความสำคัญของสิ่งที่เกิดในอนาคต ตลอดจน
ความสามารถในการควบคุมตนบังคับตนเอง
ให้เข้าใจธรรมชาติของชีวิต ตามกฎสามัญ
ลักษณะ เพื่อความสามารถในการปรับตัว
ด้านต่างๆ เพื่อรองรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่า
หรือสำคัญกว่าที่จะมีมาในอนาคต ความเชื่อ
อำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับผล
ที่เกิดขึ้นกับตน ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งดีหรือไม่ดี
ก็ตาม สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการกระทำ
ของตนเองมากกว่าอิทธิพลภายนอก ซึ่งตรง
ข้ามกับความเชื่ออำนาจภายนอกตน จะเป็น
ผู้ที่คิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนนั้นมาจากโชคเคราะห์
ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่น
มากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นหรือ
ความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ประสบ
ความสำเร็จ และมีความเพียรพยายามเพื่อกระทำ
สิ่งนั้นให้บรรลุโดยไม่ทอดยงต่ออุปสรรคหรือ
สิ่งกีดขวาง พยายามฝ่าฟันให้บรรลุเป้าหมาย
ที่กำหนดไว้ และสุขภาพจิต หมายถึง สภาวะ
ทางอารมณ์และจิตใจที่เกี่ยวกับปริมาณ
ความวิตกกังวลน้อย ความเครียดน้อย การที่
ไม่มีความทุกข์ใจโดยปราศจากเหตุผลอันควร

ความสบายใจ ไม่หวาดกลัวจนเกินเหตุ การมี
สมาธิและมีความมั่นคงทางอารมณ์

สถานการณ์กับพฤติกรรมรักษัสิ่งแวดล้อม
แบ่งออกได้เป็น 3 ตัวแปร ได้แก่

ปทัสถานทางสังคม หมายถึง การรายงาน
เกี่ยวกับการรับรู้ว่าอาจารย์และเพื่อน ต้องการ
ให้ตนปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มากน้อยเพียงใด และคล้อยตามบุคคลเหล่านั้น
มากน้อยเพียงใด การเห็นแบบอย่างจากคน
รอบข้าง หมายถึง สิ่งที่เห็นจากผู้ปกครอง บิดา
มารดา อาจารย์ เพื่อน ประชาชนในชุมชน ว่ามี
การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มากน้อยเพียงใด และ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก
สนับสนุนและใช้เหตุผล หมายถึง การรับรู้ว่า
ผู้ปกครอง บิดา มารดาของตนอบรมเลี้ยงดูแบบ
ลักษณะให้ความรัก ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม
ยอมรับตน และช่วยเหลือสนับสนุนตนมากน้อย
เพียงใดมีการให้รางวัลเมื่อตนกระทำความดี
ลงโทษเมื่อตนกระทำผิด และได้อธิบายเหตุผล
ในการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของตน
มากน้อยเพียงใด และทำได้สม่ำเสมอเพียงใด

จิตลักษณะตามสถานการณ์กับพฤติกรรม
รักษัสิ่งแวดล้อม แบ่งออกได้เป็น 2 ตัวแปร ได้แก่
ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมกระดำเนินชีวิตตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความรู้สึก
พอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใด
สิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้สึกเชิง
ประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้นคือ
ความรู้สึกว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์หรือโทษมาก
น้อยเพียงใด และความรู้สึกเกี่ยวกับหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการประยุกต์
เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศรีสุวรรณ เกษมสวัสดิ์ (2553:13) ได้อธิบายถึงการให้ความหมายของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ว่า การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดและประหยัด โดยใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อเอื้ออำนวยให้คุณภาพสูงในการสนองความเป็นอยู่ของมนุษย์และคงไว้ นิภาพร โชติสุดเสนห์ (2545: 8) ให้ความหมายของพฤติกรรมส่งเสริมสร้างและการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง การที่บุคคลท่องเที่ยวไปในสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งแล้วช่วยรักษาสภาพแวดล้อมที่ดงามดั้งเดิมให้คงอยู่ หรือช่วยฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยว ส่วน นพวรรณ ทองกำเนิด (2554:5) ให้ความหมายพฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรว่า การวางแผนในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รวมทั้งการใช้อย่างระมัดระวัง ไม่ฟุ่มเฟือย อยู่ในขอบเขตที่พอเหมาะ และใช้อย่างคุ้มค่า

นิยามเชิงปฏิบัติการ

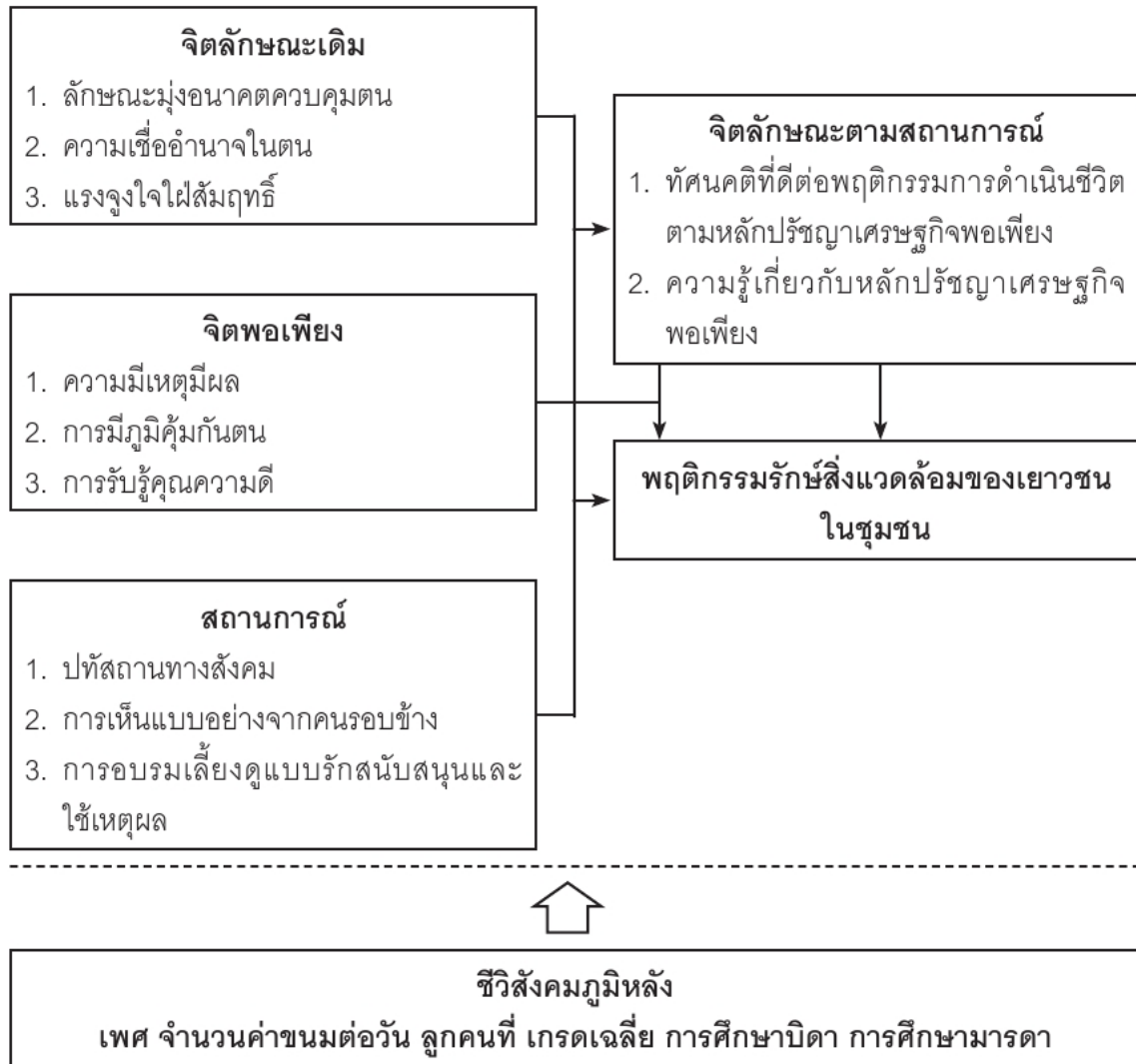
พฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อม หมายถึง การฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ รณรงค์ร่วมมือ ตลอดจนการอนุรักษ์และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การทำเฉยเมื่อเห็นขวดน้ำ กระจกน้ำอัดลม ลอยอยู่ริมตลิ่ง แม้วจะเก็บไปทิ้งได้ การชักชวนเพื่อนๆ เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับทางชุมชน การปล่อยให้สัตว์ต่างๆ อยู่ตามธรรมชาติ โดยไม่นำมาเลี้ยงหรือขังไว้ เป็นต้น โดยแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบคือ 1) ร่วม

กิจกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อม 2) ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ 4) การทำลายสิ่งแวดล้อม และ 4) การประหยัดทรัพยากร วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อนันต์ แย้มเยื้อน (2558) ซึ่งเป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า ประกอบด้วยประโยคต่างๆ แต่ละประโยคมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เยาวชนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมมาก

สมมติฐาน

ตัวทำนายชุดที่ 6 ซึ่งรวมชุดทำนายที่ 1 คือ ชุดจิตพอเพียง 3 ตัวแปร ได้แก่ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณค่าชีวิต ชุดตัวทำนายที่ 2 คือ ชุดจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสุขภาพจิต ชุดตัวทำนายที่ 3 คือ ชุดสถานการณ์ 3 ตัวแปร ได้แก่ ปทัสถานทาง

สังคม การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผล และชุดตัวทำนายที่ 4 คือ ชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปรทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมดำเนินการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งหมด 12 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมได้มากกว่า ตัวทำนายชุดที่ 4 หรือชุดที่ 5 เพียงลำพังชุดใดชุดหนึ่งอย่างน้อยร้อยละ 5

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด และความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มประชากร คือ เยาวชนที่มีอายุ 15-25 ปี ซึ่งกำหนดโดยสหประชาชาติ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิติต์ และอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ เยาวชนในชุมชน โดยงานวิจัยนี้ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอนกำหนดโควตา (Multistage Quota

Random Sampling) โดยมีตัวแปรในการสุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ 1) จังหวัด จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดอุดรดิติต์ และจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) อำเภอ จำนวน 2 อำเภอ 1 เขต ได้แก่ อำเภอเมือง 2 อำเภอ และเขตธนบุรี 3) ประเภทของชุมชน จำนวน 2 ประเภท ได้แก่ ชุมชนเมือง ชุมชนชนบท 4) ชุมชน จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนประสานมิตร ชุมชนท่าอิฐล่าง ชุมชนบ้านป่าใหม่ และ 5) เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้งสามชุมชนอายุระหว่าง

15-25 ปี ($3 \times 3 \times 2 \times 3 \times 10 = 540$) ทั้งนี้สามารถเก็บข้อมูลได้จำนวนทั้งสิ้น 600 คน

เครื่องมือวัด

เครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบวัดกลุ่มพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อม แบบวัดกลุ่มจิตพอเพียง แบบวัดกลุ่มจิตลักษณะเดิม แบบวัดกลุ่มสถานการณื แบบวัดกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณื และแบบวัดลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทางผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยและนักศึกษาผู้ช่วยวิจัยเข้าไปเก็บแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามคนละ 1 ชุด และให้ผู้ตอบตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยจะเป็นผู้อธิบายขั้นตอนการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ผู้วิจัยและนักศึกษาผู้ช่วยวิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบวัดอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์ จากนั้นผู้วิจัยได้แจกของชำระ่วยเป็นสิ่งตอบแทนให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์หาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบวัดเป็นการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Reliability) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) ด้วยวิธี Enter และ Stepwise โดยใช้ตัวทำนายหลายตัวในการทำนายตัวถูกทำนายทีละ 1 ตัว ใช้เกณฑ์เปอร์เซ็นต์ทำนายความแตกต่างที่ร้อยละ 5

ผลการวิจัย

เมื่อนำคะแนนพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมมาทำการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบรวม

และแบบเป็นขั้น โดยมีตัวทำนายชุดที่ 6 คือจิตพอเพียง จิตลักษณะเดิม สถานการณื และจิตลักษณะตามสถานการณื ประกอบด้วยตัวทำนาย 12 ตัวแปร ได้แก่ ความเหตุผลการมีภูมิคุ้มกันตน การรับรู้คุณความดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สุขภาพจิต ปทัสถานทางสังคม การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนและการใช้เหตุผล ทศนคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม (ตารางที่ 1) พบว่าจิตพอเพียง จิตลักษณะเดิม สถานการณื และจิตลักษณะตามสถานการณื ทั้ง 12 ตัวแปรสามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมได้ร้อยละ 32.4 โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ทศนคติต่อพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การมีภูมิคุ้มกันตน ปทัสถานทางสังคม การรับรู้คุณความดี สุขภาพจิต ความเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนและใช้เหตุผล ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .34, .16, .20, -.09, .12, -.12, .13 และ -.09 ซึ่งหมายความว่า กลุ่มเยาวชนในชุมชนที่มีทศนคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีภูมิคุ้มกันตนมาก มีปทัสถานทางสังคมมาก รับรู้คุณความดีน้อย สุขภาพจิตมาก มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนและการใช้เหตุผลน้อย เยาวชนในชุมชนผู้นั้นย่อมมีพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมมากด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน 12 กลุ่มย่อย (ตารางที่ 1) พบว่าจิตพอเพียง จิตลักษณะเดิม สถานการณื และจิตลักษณะตามสถานการณื

ทั้ง 12 ตัวแปร สามารถทำนายได้มากที่สุด คือ กลุ่มเยาวชนในชุมชนที่บิดามีระดับการศึกษาน้อย โดยทำนายได้ร้อยละ 40.0 โดยมีลำดับการทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ทักษะชีวิตที่ดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุขภาพจิต ความเชื่ออำนาจในตน ปทัสถานทางสังคม และการมีภูมิคุ้มกันตน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .21, .29, .20, -.20, .18 และ .14 ซึ่งแปลความหมายเพิ่มเติมได้ว่า กลุ่มเยาวชนในชุมชนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก มีทักษะชีวิตที่ดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีสุขภาพจิตดีมาก มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย มีปทัสถานทางสังคมมาก และมีภูมิคุ้มกันตนมาก กลุ่มเยาวชนในชุมชนผู้นั้นย่อมมีพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อมมากด้วย กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงรองลงมา คือ กลุ่มเยาวชนในชุมชนที่มีเกรดเฉลี่ยน้อย โดยทำนายได้ร้อยละ 36.6 โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะชีวิตที่ดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน

การมีภูมิคุ้มกันตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการใช้เหตุผล และสุขภาพจิต ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .38, .32, -.24, .14, -.13 และ .12 ซึ่งแปลความหมายเพิ่มเติมได้ว่า กลุ่มเยาวชนในชุมชนที่มีทักษะชีวิตที่ดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย มีภูมิคุ้มกันตนมาก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการใช้เหตุผลน้อย และมีสุขภาพจิตดีมาก กลุ่มเยาวชนในชุมชนผู้นั้นย่อมมีกิจกรรมรักษาสีงแวดล้อมมากด้วย และกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนาย

ได้น้อยที่สุด คือ กลุ่มเยาวชนในชุมชนเพศชาย โดยทำนายได้ร้อยละ 26.4 โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะชีวิตที่ดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปทัสถานทางสังคม สุขภาพจิต และความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .32, .25, .21 และ -.12

อภิปรายผล

สำหรับพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม ผลในกลุ่มรวมปรากฏว่า ตัวทำนายชุดที่ 4 (จิตพอเพียง จิตลักษณะเดิม และสถานการณ์) สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อมได้ร้อยละ 26.9 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ปทัสถานทางสังคม การมีภูมิคุ้มกันตน การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างสุขภาพจิต และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล ตัวทำนายชุดที่ 5 (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อมได้ร้อยละ 21.2 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทักษะชีวิตที่ดีต่อพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตัวทำนายชุดที่ 6 ทั้ง 12 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อมได้ร้อยละ 32.4 ซึ่งมากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 4 ที่มีเปอร์เซ็นต์ทำนายสูงที่สุดในกลุ่ม เท่ากับร้อยละ 5.5 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะชีวิตที่ดีต่อพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การมีภูมิคุ้มกันตน ปทัสถานทางสังคม การรับรู้คุณค่าความดี สุขภาพจิต ความเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จะเห็นได้ว่า ตัวทำนายชุดที่ 6 คือ กลุ่มจิตพอเพียง จิตลักษณะ

เดิมสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์รวม 12 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม ได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 4 รวม 10 ตัวแปร กลุ่มจิตพอเพียง จิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ ซึ่งมีเปอร์เซ็นต์การทำนายรองลงมาได้อย่างน้อยร้อยละ 5 ซึ่งพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม พบผลในกลุ่มรวม กลุ่มนักศึกษาเพศหญิง กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 กลุ่มนักศึกษาที่ได้เงินค่าขนมมาก กลุ่มนักศึกษาที่ได้เกรดเฉลี่ยน้อย ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมุติฐานอย่างเด่นชัด

งานวิจัยในอดีตที่สอดคล้องและใกล้เคียงกับพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม เช่น งานวิจัยของ (ลินดา สุวรรณดี, 2543) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสีงแวดล้อมใช้เหตุผลมาก เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสีงแวดล้อมน้อย และนอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสีงแวดล้อมและใช้เหตุผลร่วมกับจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์และปัจจัยแวดล้อมสามารถทำนายพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะได้ร้อยละ 47.2 ในกลุ่มรวม และในงานวิจัยเดียวกันพบว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมลดปริมาณขยะสามารถทำนายพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะได้ร้อยละ 45.2 ในกลุ่มรวม สอดคล้องกับ (นิภาพร โชติสุดเสน่ห์, 2545) พบว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูง มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าผู้ที่มีอนาคตควบคุมตนเองต่ำ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองเมื่อร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และจิตลักษณะเดิม สามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ร้อยละ 26.8 ในกลุ่มรวม สอดคล้องกับงานวิจัย (ฐานันดร เปียศิริ, 2545) พบว่า

ความเชื่ออำนาจในตน สามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมได้ร้อยละ 26.4 ในกลุ่มรวม

ข้อเสนอแนะ

ประการแรก เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อมโดยใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ซึ่งเป็นรูปแบบที่เน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ เป็นหลักการในการกำหนดตัวแปรเพื่อทำนายพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อมของเยาวชนในชุมชน รูปแบบดังกล่าวมีการกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุของพฤติกรรมไว้ 4 ประเภท 1) จิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ 2) สถานการณ์ปัจจุบัน 3) จิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ และ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ คือ ลักษณะทางจิตของของบุคคลผู้กระทำที่เปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของสถานการณ์ที่เขาประสบอยู่รวมทั้งศึกษาศาเหตุและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม

ประการที่สอง ได้มีการศึกษากลุ่มตัวอย่างของเยาวชนในชุมชน จำนวนมากพอสมควร (จำนวน 600 คน) เพื่อทำการวิเคราะห์ผลทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ซึ่งการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อยนี้ จะช่วยให้พบปัจจัยเชิงสาเหตุที่แตกต่างกันในเยาวชนในชุมชนที่ต่างประเภทกัน ผลการศึกษาที่ปรากฏจึงมีความละเอียดและเจาะจงกลุ่มมากขึ้น และสามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาและนโยบายการเสริมสร้าง ส่งเสริมและป้องกันพฤติกรรมรักษาสีงแวดล้อม ให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนในชุมชนประเภทต่างๆ ได้

ประการสุดท้าย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยในลักษณะความสัมพันธ์เปรียบเทียบ ดังนั้น ข้อมูลที่พบจึงเป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม จึงเป็นความเกี่ยวข้องที่เป็นสาเหตุตามธรรมชาติของพฤติกรรมเท่านั้น ผลของการวิจัยยังมิได้สรุปและมีการพิสูจน์เพื่อยืนยันความเป็นสาเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมในงานวิจัยได้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการยืนยันผลการวิจัยในครั้งนี้ จึงควรมีการจัดเป็นกิจกรรมต้นแบบพัฒนา และทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อนำมาสร้างสาเหตุตามที่พบตั้งข้างต้นเพื่อประเมินประสิทธิผลและศึกษาผลที่เกิดขึ้นว่าตรงกับงานวิจัยชิ้นนี้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงทดลองกับเยาวชนในชุมชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง
2. ศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม ได้แก่ การนับถือศาสนา ความสุขในชีวิต และการรับรู้ข่าวสารด้านการรักษาสีสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2542). การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดอกเบญจ.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2550). คู่มือสิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพมหานคร.
- ฐานันดร เปียศิริ. (2545). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการสีเขียว. ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541). รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เพื่อการวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. วารสารทันตภิบาล, 10(2), 105-108.

นพวรรณ ทองกำเนิด. (2554). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการประชารวมใจ คืบความสดใสให้คลองแสนแสบ. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

นิภาพร โชตสุดเสนท์. (2545). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย. ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ภาสินี เปี่ยมพงษ์สานต. (2548). สิ่งแวดล้อมศึกษา: แนวการสอน การเรียนรู้อุบัติและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลินดา สุวรรณดี. (2543). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ. ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ศรีสุวรรณ เกษมสวัสดิ์. (2553). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในรายวิชาสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีต่อพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. (2550). รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทยปี 2550 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ.
- อนันต์ แยมเียน. (2558). การพัฒนาและประเมินเครื่องมือวัดพฤติกรรมการณ์ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในชุมชน และความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัด. รายงานการวิจัย ทูลุดหนุนาการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- Magusson. D., & Endler, N.S. (1997). *Interactional Psychology and Personality*. New York: John Wiley and Sons